

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 17 marca 2016 r.

NK-KE.431.1.2016.KL

Pan
Waldemar Grochowski
Wójt Gminy Borów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 19-20 stycznia 2016 r., na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 stycznia 2016 r. nr: NK-KE.0030.1.2016.KL oraz NK-KE.0030.2.2016.KL zespół kontrolny, w skład którego wchodzi n.w. pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- Katarzyna Lipke – inspektor wojewódzki (przewodnicząca zespołu kontrolnego),
- Iwona Gęsiak – starszy inspektor wojewódzki,

przeprowadził w Urzędzie Gminy Borów z siedzibą przy ul. Konstytucji 3 Maja 22, 57-160 Borów, kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.:

- rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³, zwanej dalej p.a.s.c.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 23 grudnia 2015 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2016 r. nr NK-KE.430.5.2015.MJ.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.
- rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych
- migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

---

¹ Dz.U. Nr 185 poz. 1092

² Dz.U. 2015 poz. 525 z późn. zm.

³ Dz.U. poz. 1741 z późn. zm.

Okres objęty kontrolą: od dnia 2 września 2015 r. do dnia kontroli.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu sprawował Pan Waldemar Grochowski – Burmistrz Gminy Borów.

W kontrolowanym okresie funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Borowie sprawuje Pani Elżbieta Kamińska. Natomiast funkcję Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Borowie sprawuje Pan Mariusz Majewski.

Realizację zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczącą rejestracji stanu cywilnego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Pismem nr NK-KE.431.1.2016.KL z dnia 26 lutego 2016 r. przekazano Wójtowi Gminy Borów projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego w ustawowym terminie nie wniesiono zastrzeżeń.

Wobec powyższego przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne, zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

USTALENIA KONTROLI

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.

W kontrolowanym okresie sporządzono 19 aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno – technicznej, w tym 13 aktów małżeństwa oraz 6 aktów zgonu. Kontroli poddano wszystkie ww. akty. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Dwanaście aktów małżeństwa dotyczyło małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 §2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, zwany dalej k.r.o.⁴. Akty te (za wyjątkiem aktu nr 0217012/00/AM/2015/...069, gdzie wg. wyjaśnień Kierownika USC w Borowie, terminu nie dotrzymano omyłkowo) zostały sporządzone terminowo, tj. najpóźniej w następnym dniu roboczym po dniu otrzymania zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego (art. 86 ust. 3 p.a.s.c.). Przedmiotowe zaświadczenia duchowni dostarczyli w terminie określonym w art. 8 §3 k.r.o. Natomiast jedno małżeństwo zostało zawarte przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Borowie (akt nr 0217012/00/AM/2015/...385). Nupturienci złożyli do Kierownika USC w Borowie prośbę o udzielenie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem terminu, o którym mowa w art. 4 k.r.o.⁵ zdanie pierwsze, wskutek czego organ administracji publicznej przychylił się do prośby i udzielił stosowanego zezwolenia w prawidłowej formie (zgodnie z art. 76 ust.

---

⁴t.j. Dz.U. 2015 poz, 2082

⁵ art. 4 k.r.o. Małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. Jednakże kierownik urzędu stanu cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu, jeżeli przemawiają za tym ważne względy.

10 p.a.s.c.⁶). W aktach sprawy znajduje się potwierdzenie uiszczenia opłaty w wysokości 39 zł za wydanie ww. zezwolenia⁷. Akt sporządzono w dniu złożenia przed Kierownikiem USC w Borowie przez nupturientów zgodnych oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński.

Akty zgonu sporządzono w dniu zgonu. Zgłoszenia zgonu dokonały uprawnione podmioty. W jednym przypadku (akt nr 0217012/00/AZ/2015/...551) zgłoszenia dokonał pracownik zakładu pogrzebowego – w aktach znajduje się upoważnienie, udzielone zgodnie z art. 33 k.p.a. w związku z art. 12 ust. 1 p.a.s.c.

Wszystkie akty stanu cywilnego sporządzone zostały na podstawie prawidłowo skompletowanych dokumentów. W przypadku aktów zgonu w aktach zbiorowych przechowywane są karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu. W aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdują się pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 84 zł, a w przypadku małżeństw zawartych w sposób, o którym mowa w art. 1 §2 i 3 k.r.o. również zaświadczenia, o których mowa w art. 4¹ k.r.o. oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Ponadto w aktach zbiorowych przechowywane są kopie odpisów skróconych aktów urodzenia nupturientów. Natomiast nie wszystkie akty urodzenia nupturientów zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego. W toku kontroli pracownik wyjaśnił, że:

„Przy składaniu zapewnień o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa we wskazanych przypadkach były przedstawiane przez nupturientów odpisy skrócone AU do przyjęcia zapewnienia, na podstawie którego zostało wydane zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. Były to sytuacje, gdzie nupturienti otrzymywali w/w zaświadczenia w dniu składania zapewnienia z uwagi na trudności z ponownym przybyciem do USC celem odebrania zaświadczenia. Niemniej jednak po sporządzeniu wymienionych aktów małżeństwa zostały wysłane do właściwych urzędów stanu cywilnego zlecenie migracji aktu urodzenia z zamieszczeniem przypisku o zawarciu związku małżeńskiego.”

Wobec powyższego, wyjaśnić należy iż osoba zamierzająca zawrzeć małżeństwo przedstawia kierownikowi urzędu stanu cywilnego, który ma wydać zaświadczenie, o którym mowa w art. 4¹ k.r.o., pisemne zapewnienie, że nie wie o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (art. 76 ust. 1 pkt 1 p.a.s.c.). Dokument ten jest aktem wiedzy nupturientów. Przyjmując takie założenie, przyszli małżonkowie podczas wypełniania zapewnienia winni wskazać informacje, które są im znane. Za potwierdzenie wskazanych przez nich danych w zapewnieniu służą ich akty stanu cywilnego. Od daty złożenia zapewnień do daty przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński jest dostatecznie dużo czasu na weryfikację przez kierownika USC informacji, który ostatecznie powinien opierać się na zapisach figurujących w aktach stanu cywilnego nupturientów.⁸ Mając na uwadze fakt, iż od dnia 1 marca 2015 r. rejestracja stanu cywilnego prowadzona jest w formie elektronicznej, a akty stanu cywilnego sporządzone dotychczas w wersji papierowej przenoszone są do

---

⁶ Art. 76 ist. 10 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. 2014 poz. 1741 z późn. zm.): Zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem terminu, o którym mowa w art. 4 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, kierownik urzędu stanu cywilnego albo konsul udziela na piśmie.

⁷ część III ust. 1 załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz.U. 2015 poz. 783 z późn. zm.)

⁸ pismo Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nr DSO-ZP-6000-18/2015 z dnia 18 marca 2015 r. (pkt. 2)

systemu stopniowo, nieprawidłowym jest wydanie zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa (art. 4¹ k.r.o.) przed przeniesieniem do rejestru stanu cywilnego wcześniejszych aktów stanu cywilnego nupturientów, na podstawie art. 125 ust. 2 p.a.s.c. W okresie przejściowym (od 1 marca 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r.) dopuszczalnym było sporządzenie zaświadczenia, o którym mowa w art. 4¹ k.r.o., m. in. na podstawie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego przedstawionych przez nupturientów.⁹ Dotyczyło to jednak sytuacji, gdy kierownik urzędu stanu cywilnego decydował się zastosować art. 145 ust. 6 p.a.s.c. Jednak to nie nupturienti zobligowani byli do dostarczenia odpisów aktów stanu cywilnego, lecz kierownik usc, który dany akt sporządził (przechowywał). Natomiast po upływie ustawowego okresu przejściowego nieprawidłowym jest wydanie zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa bez uprzedniego przeniesienia aktów stanu cywilnego nupturientów do rejestru stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 125 ust. 2 p.a.s.c. kierownik urzędu stanu cywilnego, który przechowuje księgę stanu cywilnego prowadzoną na podstawie przepisów dotychczasowych, dokonuje przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego w przypadku złożenia wniosku o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub o wydanie zaświadczeń, o których mowa w ustawie p.a.s.c. albo w przypadku dokonywania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, dla której akt stanu cywilnego jest niezbędny. Kierownik urzędu stanu cywilnego zleca właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego w przypadkach, o których mowa w art. 125 ust. 2 ustawy (§34 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego¹⁰). W przypadku dokonywania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, do której jest niezbędny akt stanu cywilnego, przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego dokonuje się niezwłocznie.¹¹

W 5 sprawach zaświadczenia, o których mowa w art. 4¹ k.r.o. wydane zostały przez innych kierowników usc, aniżeli organ kontrolowany (Kierownik USC w Borowie jedynie sporządził akt małżeństwa na podstawie dokumentów przekazanych przez duchownego). W pozostałych sprawach (tj. 0217012/00/AM/2015/...562, 0217012/00/AM/2015/...986, 0217012/00/AM/2015/...292, 0217012/00/AM/2015/...897, 0217012/00/AM/2015/...396) przedmiotowe zaświadczenia wydał Kierownik USC w Borowie, który nie wystąpił do właściwych kierowników usc o przeniesienie do rejestru stanu cywilnego aktów stanu cywilnego osób ubiegających się o wydanie zaświadczeń stwierdzających brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, do czego zobligowany był na podstawie §34 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, zwanego dalej r.r.s.c. Dokonał tej czynności dopiero po sporządzeniu aktów małżeństwa, w celu dokonania przypisków do aktów stanu cywilnego małżonków. Wskutek ww. nieprawidłowości na 10 aktów urodzenia, o których przeniesienie do rejestru stanu cywilnego zobowiązany był wystąpić Kierownik USC w Borowie, tylko 4 znajdują się w systemie elektronicznym. Natomiast pozostałe akty urodzenia (1 AU sporządzony w USC

---

⁹ pismo Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nr DSO-ZP-0460-4-7/2015 z dnia 17 marca 2015 r. (pkt. 8)

¹⁰ Dz.U. poz. 225 z późn. zm.

¹¹ art. 125 ust. 5 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego.

Bielawa oraz 5 AU sporządzonych w USC Wrocław) nie zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego. Mając na uwadze sposób tworzenia (zapełniania) rejestru stanu cywilnego, nie ulega wątpliwości, że postępowanie Kierownika USC w Borowie jest nieprawidłowe – stanowi bowiem naruszenie §34 r.r.s.c.

W toku kontroli ustalono, iż w sprawie dot. aktu nr 0217012/00/AM/2015/...069 zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa zostało wydane przez Kierownika USC Oleśnica. Akt urodzenia kobiety, sporządzony przez Kierownika USC w Oleśnicy został przeniesiony do rejestru stanu cywilnego, jednak nieprawidłowo przeniesiono datę sporządzenia AU. Kierownik USC w Borowie powinien zatem poinformować Kierownika USC w Oleśnicy o zaistniałej sytuacji, w celu usunięcia niezgodności.

W aktach zbiorowych do kontrolowanych aktów małżeństwa (prócz aktów nr 0217012/00/AM/2015/...986 oraz 0217012/00/AM/2015/...705) znajdują się protokoły z przyjęcia oświadczeń o nazwiskach noszonych przez małżonków po zawarciu związku małżeńskiego. W tej kwestii Kierownik USC w Borowie wyjaśnił, że:

„(...) Przyjmowanie dodatkowych oświadczeń jest praktyką stosowaną przy przyjmowaniu zapewnień na podstawie wcześniej obowiązujących przepisów przed wejściem w życie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego. Można to potraktować jako nadgorliwość w wykonywaniu obowiązków służbowych. Obecnie na podstawie obowiązujących przepisów w/w protokoły nie będą przyjmowane od nupturientów przy składaniu zapewnień.”

Zgodnie z art. 81 ust. 3 p.a.s.c. w sytuacji, gdy małżeństwo ma być zawarte w sposób określony w art. 1 §2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, kierownik urzędu stanu cywilnego na podstawie zapewnienia wydaje pisemne zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, które zawiera m. in. nazwisko, które każdy z małżonków będzie nosił po zawarciu małżeństwa oraz zgodne oświadczenie w sprawie nazwisk przyszłych dzieci. Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, iż nie ma potrzeby sporządzania osobnego dokumentu z przyjęcia oświadczeń o nazwiskach noszonych przez małżonków po zawarciu związku małżeńskiego.

Sporządzone akty stanu cywilnego zawierają wszystkie przewidziane przepisami prawa dane. Wpisy w rejestrze stanu cywilnego dokonane zostały w alfabecie łacińskim rozszerzonym, wielkimi literami, zgodnie z §2 ust. 1 r.r.s.c. Po wprowadzeniu danych do rejestru stanu cywilnego dokumenty uwierzytelnione zostały przez Kierownika USC w Borowie poprzez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra właściwego ds. wewnętrznych. Powyższe ustalono na podstawie miejsca przechowywania aktów stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego, tj. dokumenty niewierzytelnione przechowywane są jako projekty aktów. We wszystkich aktach uzupełnione zostały przypiski, zgodnie z art. 25 p.a.s.c.

[dowód: akta kontroli str. 34-77, 273-296]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, 87 i 92 p.a.s.c. należało ocenić **negatywnie**.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

W kontrolowanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego dokonał jednej rejestracji zdarzenia stanu cywilnego w trybie szczególnym, tj. czynności na podstawie art. 104 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. Na wniosek rodzica (matki) małoletniego dziecka dokonano transkrypcji aktu urodzenia, sporządzonego w Niemczech. Do wniosku załączono wymagane dokumenty, tj. zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego języka niemieckiego, wpisanym na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości oraz potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 50 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji i 39 zł za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku uzupełnienia na wniosek, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 6 i pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Przeniesienia aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą dokonano w sposób określony w art. 104 ust. 2 p.a.s.c, tj. wiernie, zgodnie z literalnym brzmieniem zapisów, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego. W tym miejscu zauważyć należy, iż w zagranicznym dokumencie widnieje nazwa miejsca urodzenia „D...-R...” natomiast do rejestru stanu cywilnego wprowadzono zapis „D.....-R.....”. Powyższe wynika z faktu, iż nie ma technicznych możliwości wprowadzenia znaku „ß”, toteż Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego prawidłowo zastąpił ww. znak literami „ss”.

Treść zagranicznego dokumentu stanu cywilnego została przeniesiona do rejestru stanu cywilnego w formie czynności materialno-technicznej, a w adnotacjach aktu urodzenia zamieszczono stosowną informację o transkrypcji, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c.

Wobec braku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 105 ust. 3 p.a.s.c., nie było obowiązku zawiadomienia męża matki o dokonanej transkrypcji.

Ponadto, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego dokonał uzupełnienia danych na wniosek matki dziecka w formie czynności materialno – technicznej, prawidłowo czyniąc wzmiankę dodatkową do aktu urodzenia.

[dowód: akta kontroli str. 78-87]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **pozytywnie**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 30 aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego, tj. po 10 aktów z każdego rodzaju zdarzenia (urodzenia, małżeństwa i zgonu). Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łacińskim rozszerzonym i wielkimi literami. Dаты i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane i są przechowywane w sposób określony dla danego rejestru, co jest zgodne z §3 ust.1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r.

w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego¹², zwane dalej p.r.s.c. Wszystkie skontrolowane akty stanu cywilnego zostały przeniesione prawidłowo. Dane zawarte w aktach stanu cywilnego przeniesiono do odpowiednich rubryk. Po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych odnotowano informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia. Wyjątkiem był akt urodzenia nr 0217012/00/AU/1972/...715, w którym we wzmiance dodatkowej brakowało daty i numeru przeniesionego aktu. Powyższy brak został uzupełniony w toku kontroli. Na marginesie zauważyć należy, iż w analizowanych sprawach informacja o przeniesieniu aktu została wpisana częściowo w górnym marginesie przenoszonego aktu stanu cywilnego, a częściowo w rubryce „wzmianka dodatkowa”. Natomiast zgodnie z art.124 ust. 3 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego jest czynnością materialno-techniczną, w wyniku której w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych wpisuje się wzmiankę dodatkową o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia, która nie podlega przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego. Zatem informację o zmigrowaniu aktu należy precyzyjnie umieszczać w odpowiedniej rubryce „wzmianki dodatkowej”, po lewej stronie aktu a nie w dowolnym miejscu.

Podczas kontroli ustalono, iż w aktach stanu cywilnego, gdzie było wpisane imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony dokument, w aktach stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w odpowiednich polach zamieszczone było imię i nazwisko kierownika USC, który zarejestrował przenoszony akt. Natomiast w sytuacji, gdy rubryki te były wypełnione nieczytelnie lub nie można było ustalić ich pełnego brzmienia, w przeniesionym akcie zamieszczono informację „dane nieustalone”, co jest zgodne z §12 rozporządzenia p.r.s.c. (np. 0217012/00/AU/1954/...485, 0217012/00/AU/1959/...935, 0217012/00/AU/1952/...734, 0217012/00/AM/1956/...068).

We wszystkich skontrolowanych aktach przeniesionych do rejestru stanu cywilnego odnotowano numer historycznego aktu. Z uwagi na fakt, iż w rejestrze stanu cywilnego brak możliwości zweryfikowania terminów przenoszenia aktów stanu cywilnego, o których mowa w art. 125 ust. 3,4 i 5 p.a.s.c. odstąpiono od oceny tego zagadnienia. Natomiast dokonanie przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego było każdorazowo uwierzytelnione przez Kierownika USC, poprzez złożenie podpisu elektronicznego przy użyciu karty mikroprocesorowej zabezpieczonej kodem PIN. Powyższe ustalono na podstawie umiejscowienia przeniesionego aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego. Przenoszony akt stanu cywilnego z księgi stanu cywilnego, który nie został uwierzytelniony w sposób opisany powyżej przechowywany jest jako projekt aktu stanu cywilnego. Natomiast dokumenty elektroniczne uwierzytelnione we właściwy sposób automatycznie przenoszone są do folderu o nazwie „akt stanu cywilnego”.

Stwierdzono, iż treść wzmianek dodatkowych wpisanych do przenoszonych aktów stanu cywilnego była dołączana do aktów w rejestrze stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z przenoszonych aktów.

W AU nr ../1965 sporządzonym dnia 3 lutego 1965 r. brak rubryki dot. nazwiska rodzowego (ojca). Natomiast w akcie przeniesionym do rejestru stanu cywilnego w rubryce

---

¹² Dz.U. 2015 poz. 204

„nazwisko rodowe ojca” wpisano nazwisko P..... W opisanej sytuacji Kierownik USC skorzystał z możliwości o jakiej mowa w art. 124 ust. 4 p.a.s.c. tj. dokonując przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, z urzędu uzupełnił jego treść w drodze czynności materialno-technicznej, na podstawie dotychczasowych akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.

W AU nr .../1950 sporządzonym w Borku Strzeleńskim jako miejsce urodzenia wpisano „J... – K...”, jako miejsce urodzenia matki- „R.....” oraz data urodzenia matki „19...”. Natomiast do aktu stanu cywilnego przeniesionego do rejestru stanu cywilnego wpisano odpowiednio: „K...”, „K... R....” oraz „24 kwietnia 19...”. Do przedmiotowego aktu stanu cywilnego brak akt zbiorowych. W tej kwestii Kierownik USC w Borowie wyjaśnił, że:

„(...) w akcie przeniesionym do rejestru stanu cywilnego wpisałam miejsce urodzenia „K...” na podstawie danych zawartych w PESEL i dawnym KOM-ie. Sprawdziłam również dane w składanym wniosku o wydanie dowodu osobistego, gdzie wpisane jest miejsce urodzenia „K...”. Ponadto, po uzyskaniu informacji z referatu infrastruktury, ochrony środowiska i rolnictwa nigdy nie było miejscowości „J...-K...” na terenie naszej gminy. Zaistniałą sytuację można powiązać z tym, iż miejscowość Kazimierzów mieści się w obrębie geodezyjnym Jelenin.”

Wobec powyższego, stwierdzić należy, iż zgodnie z §4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, zwanego dalej p.r.s.c. nazwę miejscowości wpisaną do przenoszonego aktu stanu cywilnego zamieszcza się w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z przenoszonego aktu stanu cywilnego. Tym samym zapis miejsca urodzenia „J... – K....” należało przenieść do aktu stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z aktu, a następnie sprostować o dokumenty potwierdzające prawidłowy zapis nazwy miejscowości.¹³ W zakresie nazwy miejscowości „R....” – „K... R.....” Kierownik USC w Borowie w toku kontroli sprostował (na podstawie aktu stanu cywilnego) zapis nazwy miejscowości, czyniąc jednocześnie wzmiankę w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego. Natomiast w zakresie daty urodzenia matki dziecka Kierownik USC w Borowie prawidłowo podczas przenoszenia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego uzupełnił akt w zakresie daty urodzenia.

W AM nr .../1967 podczas kontroli stwierdzono, iż pomiędzy aktem stanu cywilnego sporządzonym na podstawie dotychczasowych przepisów a aktem zmigrowanym istnieje rozbieżność w imieniu kobiety. W akcie sporządzonym na podstawie przepisów dotychczasowych widnieje imię kobiety „H....”. Natomiast podczas przenoszenia aktu do rejestru stanu cywilnego Kierownik USC błędnie zapisał imię kobiety „H....”. W toku kontroli, po zweryfikowaniu danych w aktach zbiorowych, Kierownik USC sprostował dokument w rejestrze stanu cywilnego w formie czynności materialno – technicznej, dokonując jednocześnie stosownej wzmianki dodatkowej. Powyższe działanie jest zgodne z art. 35 ust.1 p.a.s.c.

Podczas kontroli ustalono, iż w aktach zbiorowych do aktów małżeństwa nr AM .../1972, AM .../1967, AM .../1980 i AM .../1956 brak oświadczeń o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa oraz w aktach stanu cywilnego w ogóle brak rubryk na zawarcie tych

---

¹³ pismo Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu nr SOC-OP.6234.61.2015.MR z dnia 20 listopada 2015 r. (pkt. 2)

danych. Natomiast w przeniesionych aktach rubryka „nazwisko małżonków po zawarciu małżeństwa” oraz rubryka „nazwisko dzieci zrodzonych z tego małżeństwa” zawiera ww. informacje. W tym miejscu zauważyć należy, iż w opisanych sprawach podczas przenoszenia aktu małżeństwa z księgi papierowej do rejestru stanu cywilnego prawidłowo zamieszczono w tym rejestrze brakujące dane w zakresie nazwisk małżonków, jak i dzieci zrodzonych z tego małżeństwa na podstawie przepisów prawa obowiązujących w dacie zawierania małżeństwa. Działanie takie zgodne jest z wytycznymi Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zawartymi w piśmie nr DSO-WSC-6000-56/2015 z dnia 6 marca 2015 r. (pkt 5). Jest również o tyle uzasadnione, gdyż pozwoli na wydanie odpisu aktu małżeństwa zawierającego dane niezbędne do prawidłowej identyfikacji obywatela i umożliwi mu posługiwanie się takim dokumentem bez składania dodatkowych wyjaśnień w kwestii nazwisk. W takiej sytuacji zasadnym jest zamieścić wyciąg z przepisów (np. kopię publikatora aktu prawnego) lub notatkę służbową odwołującą się do tego aktu, tak aby nie było wątpliwości na jakiej podstawie ustalono nazwisko małżonków noszone po zawarciu małżeństwa. Wprawdzie Kierownik USC w Borowie sporządził przedmiotowe notatki, jednak umieścił je na początku księgi danego roku, a nie do osobnych akt zbiorowych każdego aktu. W tym miejscu zauważyć należy, iż zasadnym jest umieszczanie notatki w aktach zbiorowych do każdego aktu stanu cywilnego przy przenoszeniu dokumentu do rejestru stanu cywilnego. Taki sposób postępowania świadczyć będzie o zweryfikowaniu przez kierownika usc stanu prawnego obowiązującego w dacie zawarcia konkretnego związku małżeńskiego.

W trakcie kontroli ustalono, iż we wszystkich skontrolowanych aktach, sporządzonych na podstawie dotychczasowych przepisów podczas przenoszenia, organ prawidłowo wpisywał do zmigrowanych aktów treść wzmianek dodatkowych. Natomiast w sytuacji, gdzie było to wymagane, w rejestrze pod treścią przenoszonych aktów zamieszczane były przypiski (§10 p.r.s.c.).

W skontrolowanych aktach małżeństwa sporządzonych na podstawie dotychczasowych przepisów, gdzie w rubryce „uwagi” widniał zapis: „*stwierdzam, że osoby wymienione w rubryce I złożyły w dniu dzisiejszym przede mną zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński*”, informacja ta została odpowiednio przeniesiona do aktu małżeństwa w rejestrze stanu cywilnego - w polu „oświadczenia osób, które zawarły małżeństwo”. Powyższe jest zgodne z §8 p.r.s.c. (dot. np. AM .../2008, AM .../1990, AM .. /1980, AM .. /1956, AM .. /2015).

Ustalono, iż wszystkie akty stanu cywilnego które zostały sporządzone lub w których zamieszczono wzmianki lub przy których zamieszczono przypiski na podstawie przepisów dotychczasowych w okresie od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 31 sierpnia 2015 r. zostały przeniesione do rejestru stanu cywilnego do dnia 31 grudnia 2015 r. (wyjątek AM .. /2015).

W toku kontroli ustalono, iż przy przenoszeniu aktów stanu cywilnego z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego Kierownik USC w Borowie zakładał księgi dla danego roku z dodatkowym oznaczeniem: „B”, „BS”, „Z” i „S”. W tej kwestii Kierownik wyjaśnił, że w latach 1946-1954 istniały urzędy stanu cywilnego w Borowie, Borku Strzelińskim oraz Zielenicach. Natomiast w latach 1955-1959 prócz 3 ww. urzędów istniał Urząd Stanu Cywilnego Siemianów. Od 1960 r. istnieje Urząd Stanu Cywilnego w Borowie, który swoim zakresem działania objął terytorium właściwości dotychczasowych urzędów, wskutek czego księgi stanu cywilnego zostały przeniesione i są aktualnie przechowywane w USC w Borowie. Wobec powyższego stwierdzić należy, iż Kierownik USC w Borowie prawidłowo dla każdej

księgi osobno otwierał księgę w rejestrze stanu cywilnego, co jest zgodne z wytycznymi Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zawartych w piśmie z dnia 17 marca 2015 r. nr DSO-ZP-0460-4-7/2015.

[dowód: akta kontroli str. 88-272, 273-277]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. poz. 1741 z późn. zm.) w zakresie rejestracji stanu cywilnego oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej, w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

1. W przypadkach o których mowa w art. 125 ust. 2 p.a.s.c. zlecać właściwemu kierownikowi USC przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (§34 p.r.s.c.).
2. Nazwę miejscowości wpisaną do przenoszonego aktu stanu cywilnego zamieszczać w akcie stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w brzmieniu wynikającym z przenoszonego aktu stanu cywilnego.
3. Rzetelnie dokonywać przeniesienia treści aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego (art. 124 ust. 2 pkt 1 p.a.s.c.)

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie **w terminie do dnia 18 kwietnia 2016 roku** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości.

wz. Wojewody Dolnośląskiego
WICEWOJEWODA DOLNOŚLĄSKI
/-/

Kamil Krzysztof Zieliński